

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ УРБАНІЗОВАНОГО ДОВКІЛЛЯ НА ПІВНІЧНОМУ СХОДІ УКРАЇНИ

БЕЙЧУК Є. В., БАБЕНКО В. М.

Національний Технічний Університет «Харківський Політехнічний Інститут»

yeven.beichuk@mit.khpi.edu.ua, volodymyr.babenko@khpi.edu.ua

На початку XXI століття рівень світової урбанізації складав 47,5%, але вже в 2020 він перевищив 55,7%. Найшвидше відсоток міського населення зростав в періоди з 1950 по 1980 роки, коли кожні 10 років зростання складало приблизно 5%. Таки темпи росту не могли не впливати на стан навколишнього середовища. На сьогодні, в країнах західної Європи, великий відсоток уваги приділяється саме екологічним проблемам урбанізованих територій. Виходячи з того, що в цих країнах ступень урбанізації складає більше 80%, тобто дійсно там мешкає практично все населення, як приклад в Бельгії частина міського населення складає 98% [1].

В Україні, до початку повномасштабного вторгнення в 2022 році існували 2 найбільші міські агломерації: Київська та Харківська, які навіть на сьогодні залишились найчисельнішими в країні. Специфіка сучасної світової урбанізації полягає в її швидкості, у впливі на формування соціальних змін суспільств та у виникненні нових форм життя у великих містах, які і раніше були центрами державного, міжнародного та навіть світового значення, як наприклад столиця Великої Британії місто Лондон у XIX столітті. На сьогодні, такі великі міста як Токіо, Нью-Йорк, Сінгапур та інші, що знаходяться в ключових точках на різних континентах та відіграють головні ролі світового рівня. Звичайно і проблеми таких міст набагато більші та складніші ніж у менших, хоча і більш чисельних, населених пунктах. Екологічна сторона великих міст та міських агломерацій вирішувалась теж по різному, з урахуванням специфіки менталітету населення та навіть самої географії таких територій [2].

Але, важливо пам'ятати і про те що вирішення екологічних проблем досить суттєво пов'язано з рівнем фінансування таких проектів в самої країні, соціальним досвідом населення та відношенням міських мешканців до оточуючого середовища. І тут потрібно додати, що в різних країнах до цієї проблеми підходили по різному, але досвід, що вже є для таких агломерацій потрібно вивчати та привносити до себе. Проблеми урбанізованих територій умовно можна поділити на дві групи, де перша, з якою стикаються всі без

винятку великі міста, це проблема сміття та транспортна система. А друга, яка не може вирішуватись без попередньої, це вже забезпечення та створення рекреаційних зон саме задля комфортних та безпечних умов проживання.

Тепер потрібно додати, що нажаль на сьогодні, в обох великих Українських агломераціях реально немає можливості вирішити вищеперелічені проблеми. І це не тому що українці так відрізняються від мешканців Європи та Північної Америки, а саме тому, що Україна потерпає від повномасштабних військових дій з боку РФ. Та навіть в таких умовах харківські комунальні служби зробили все що можливо, та навіть більше цього, щоб місто було без куп сміття, чисте та охайне. Так, звісно, є проблеми, але не дивлячись на всі складнощі Харківські вулиці та парки виглядають навіть краще ніж міста в країнах, що не потерпають від наслідків війни. Є проблеми з сортуванням відходів, які на сьогодні вкрай важко вирішити по вище перерахованим причина, але навіть в таких умовах, в місті працюють пункти прийомки вторинної сировини, що в свою чергу гарантує не потрапляння на сміттєві полігони чорних та кольорових металів, більшої кількості пластика та навіть скляних пляшок, а головне практичне унеможливує потрапляння свинцю в оточуюче природне середовище. Тобто такий простий крок, як створення пунктів прийому відпрацьованих елементів живлення та вторинної сировини дає суттєві позитивні результати для екології великого міста [3].

У висновку ще раз потрібно підкреслити, що для вирішення проблем урбанізованих територій немає неважливих кроків, кожне практичне рішення може дати позитивний результат, навіть якщо його зараз навіть і не помітно, то в майбутньому природне середовище скаже Вам «дякую». Заборона викидання акумуляторів та відпрацьованих батарейок сама по собі, без стимулу, може і не спрацювати, але відкриття хоча б декілька пунктів прийому дає в рази кращий ефект, привчає молоде покоління до того, щоб розглядати відходи, як гроші, що лежать прямо поруч. Чисте екологічне майбутнє кожної країни починається саме з сьогоднішнього, з простих кроків, з прихованих можливостей переробки та сортування, що наразі вже існує як в країнах Європи так і в Азії. В жодному разі неможна складати руки, завжди потрібно шукати шляхи та вивчати досвід для того, щоб зрушити ситуацію в крашу сторону, саме створити можливості для кращого життя наступного покоління українців.

Література

1. Revision of World Urbanization Prospects. URL: <https://www.un.org/development/desa/publications/2018-revision-of-world-urbanization-prospects.html> (дата звернення 15.10.2024)
2. Озерова Г.Н., Покішевський В.В. Географія світового процесу урбанізації. Київ: Знання, 2001. С. 455.
3. Бичек М.О. Сучасні тенденції світового процесу урбанізації. КНЕУ. 2014. № 3. С. 88–114.

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ ВІЙНИ ТА ПОВОЕННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

СМОТРИЦЬКИЙ О. А.

КрНУ імені Михайла Остроградського
oleksandrsmotrytskyi@gmail.com

Дотичність війни і урбаністичної екології є складним і актуальним питанням. Масштаби та інтенсивність сучасних війн значно посилили екологічні наслідки збройних конфліктів, особливо у містах. Вплив конфлікту на антропогенне середовище оцінюють давно, однак наслідки для урбаністичних екосистем часто ігноруються, лише зазначаються.

Війна має глибокий вплив на навколишнє середовище, причому найбільший тягар цих наслідків несуть міські райони. Пошкодження будівель, доріг, мостів та іншої інфраструктури порушують нормальне функціонування міст і можуть спричинити тривалі наслідки для стійкості міст та економічного відновлення.

Вибухівка, хімічна зброя та промислове забруднення під час війни може призвести до широкомасштабного забруднення екосистем. Нерозірвані боєприпаси, протипіхотні міни становлять значну загрозу здоров'ю та безпеці людей, а також перешкоджають зусиллям у післявоєнній відбудові. Порушення екосистем є подальшим наслідком міських боїв. Знищення рослинності, середовищ проживання та занесення інвазійних видів можуть мати каскадний вплив на міські екосистеми та екосистемні послуги, які вони надають.

Переміщення населення, руйнування соціальних та економічних зв'язків можуть мати серйозні наслідки для міських середовищ, а також для благополуччя населення. Війна призводить до погіршення здоров'я населення,